

Energeticky úsporné projekty pro komunální sféru

Evropská unie svým programem Intelligent Energy Europe již řadu let podporuje iniciativy a projekty, které podněcují zvyšování energetické účinnosti a využití obnovitelných zdrojů energie.

U bruselské Výkonné agentury pro konkurenceschopnost a inovaci jsou každým rokem podávány desítky návrhů na zpracování projektů, studií a iniciativ zaměřených na snižování spotřeby energie. Agentura vybírá návrhy, které jsou v souladu s cíli programu a především se záměry energetické politiky EU, a na jejich zpracování se významnou měrou podílí. Zpracovatelé realizovaných návrhů obvykle mapují a navrhnou vhodná řešení pro několik členských zemí najednou, podle toho, v jakém složení navrhovatelé svůj návrh podají.

Šest následujících projektů a iniciativ, jejichž zpracování probíhá v ČR, může mít velký význam pro úspory energií v českém komunálním prostředí.

Intelligent Energy Europe

■ **Cesta k certifikátu energeticky efektivní město/obec:** Evropská energetická cena (European Energy Award®) je systém hodnocení a certifikace kvality řízení v oblasti energetiky a ekologie pro města. Významně přispívá ke zvyšování energetické účinnosti a zavádění obnovitelných zdrojů energie. Uvedený program podněcuje spotřebitele energie – města a obce – ke změnám v oblasti spotřeby energetických a přírodních zdrojů, které mohou přinést výsledky v oblasti energetických úspor a snižování CO₂.

Hodnotící proces, který probíhá v souvislosti s udělováním ceny, umožňuje obcím rozpoznat jejich silné a slabé stránky oblasti vlivu na životní prostředí, najít potenciál pro zlepšení a iniciovat k zavedení energeticky účinných opatření. Kromě toho je možné porovnání s jinými městy a obcemi, které se projektu účastní. Po letošním červencovém mezinárodním hodnocení v prvních dvou lokalitách ČR se nyní uskutečňuje certifikace získaných výsledků. Další ekologicky smýšlející obce a města se mohou i nadále k procesu certifikace přihlásit.

Hodnocení pro udělování evropské energetické ceny probíhá v rámci projektu BALANCE podporovaného Evropskou komisí. Projektu se účastní partneři z 9 evropských zemí.

Podrobnější informace o iniciativě jsou na www.european-energy-award.org.

■ **Nástroje pro řízení spotřeby energie:** Ve městech a obcích je spotřebováno nejvíce energie ve školských, zdravotnických, kulturních, sportovních, kancelářských a dalších objektech. Při větším počtu objektů je

vhodné se zabývat možnostmi optimalizace spotřeby energie, aby se v příslušných objektech spotřebovalo pouze tolik energie, kolik je nezbytně nutné. Kromě toho samosprávy bývají majiteli nebo spolujaditeli zařízení na výrobu a prodej tepelné energie.

Pro optimalizaci spotřeby energie lze využívat nejrůznější nástroje, které mohou spotřebu energie ovlivnit a řídit. Zpracování přehledu využitelných nástrojů pro řízení spotřeby energie podpořila Evropská komise v projektu SEC Tools (Sustainable Energy Community). Projekt předkládá městům a obcím možnosti, které mohou napomoci ke spotřebě energie, a tím k trvale udržitelnému rozvoji dané lokality. Navrhované postupy se průběžně ověřují v 9 vybraných

městech EU – v Litvě, Lotyšsku, Polsku, Bulharsku, bývalém východním Německu a ČR. Zájemce může porovnat lokální situaci s jinými regiony EU.

Do projektu je zapojeno 16 partnerů z 8 evropských zemí. Podrobnější informace jsou na www.sec-tools.cz.

■ **Sledování spotřeby energie ve školách jako nástroj vzdělávání:** Školní budovy včetně objektů základních škol mohou být ideální příležitostí ke sledování spotřeby energie. Ve vzdělávacím procesu lze využít a motivovat žáky a učitele ke konkrétním úsporám energie. Pravidelné měření spotřeby elektrické a tepelné energie totiž umožňuje sledovat její vývoj v závislosti na počasí nebo probíhající aktivitách ve škole. Žáci navíc mohou navrhovat opatření na snížení spotřeby energie a vyhodnocovat je přímo v praxi.

Uvedenými záležitostmi se zabývá a vyhodnocuje je projekt Active Learning, do kterého je zapojeno 16 partnerů ze 14 evropských zemí. Více informací o konkrétní metodice a příkladech vzdělávacích aktivit zaměřených na sledování, vyhodnocování a snižování spotřeby energie na školách je na www.consortium4al.eu.

■ **Jak na energeticky úsporný projekt:** Rekonstrukce budov související se snížením spotřeby energie lze v zásadě rozdělit na dvě skupiny. Na rekonstrukce stavebních prvků typu zateplení budovy nebo výměny oken a rekonstrukce technologií v podobě změny topného média, úpravy topného systému nebo instalaci nového regulačního a měřicího systému. Může jít o rekonstrukce domů bytových i nebytových ve vlastnictví měst

a obcí, bytových družstev a dalších subjektů včetně soukromých.

Všechny tyto pohledy zachycuje projekt Clearinghouse Support, který podpořila Evropská komise rovněž v rámci svého programu Intelligent Energy Europe. Do projektu se zapojilo 13 partnerů z 10 evropských zemí. Podrobnosti o projektu lze najít na www.clearsupport.cz.

Projekt usiluje o informační podporu vytváření vztahů mezi úřady, finančními institucemi a investory. Jedním z jeho cílů je vznik pracovní asistenční skupiny, která bude iniciovat společné zájmy zadavatelů projektů (zejména měst a obcí), poskytovatelů finančních zdrojů a dodavatelů energetických služeb zahrnujících oblast úspor energie.

■ **Snižování energetické náročnosti budov:** Více než jedna čtvrtina bytů v ČR byla postavena technologií panelových domů – podle měřítek EU mají označení domy sociální. Po zavedení evropské směrnice 2002/91/ES, o energetické náročnosti budov (EPBD) bylo třeba stanovit, následně dodržovat a kontrolovat požadavky na energetickou náročnost budov. Snahou je najít co nejjednodušší způsoby, jak tyto domy z hlediska energetické náročnosti hodnotit a zároveň pro ně připravit program rekonstrukce a modernizace.

Projekt RESHAPE podporovaný Evropskou komisí řeší především zavedení směrnice EPBD do praktického života. Pro města to znamená získat jednotný nástroj na hodnocení energetické náročnosti budov v podobě energetického průkazu a energetického štítku budovy.

Více informací o projektu, do kterého se zapojilo 10 partnerů ze 6 evropských zemí, a o přístupu z jiných zemí je na www.reshape-social-housing.eu.

■ **Program GreenLight v ČR:** Evropská komise již v roce 2000 zahájila evropský program GreenLight, který informačně a marketingově podporuje spotřebitele, aby ve svých prostorách využívali energeticky úsporné zdroje světla. Podpora spočívá v přidělení ochranné známky programu umožňujícího deklaraci pozitivního přístupu k ochraně životního prostředí a konkrétní řešení problematiky osvětlení.

Partneři programu v zemích EU jsou města Lisabon, Graz, Frankfurt nad Mohanem, Salcburk, Curych, Lyon a další. Celkem se do programu zapojilo na 400 organizací, firem a institucí. V ČR jsou to mj. obec Hostětín, Krajský úřad Jihočeského kraje, Městská část Praha 8 a město Zlín.

Další informace o programu a o výhodách energeticky úsporného osvětlování jsou na www.eu-green-light.org.

VLADIMÍR SOCHOR

SEVEN, Středisko pro efektivní využívání energie, o. p. s.